

TECHNOLOGICAL FACTORS OF DIFFERENT EDUCATION IN THE TRAINING OF FUTURE PRIMARY EDUCATION TEACHERS

Fayzullayev Abdumuhammad Yuldosh o'g'li¹, Mansurova Dilfuza Bakirovna²

¹ Base doctoral student of Gulistan State University

² Lecturer at Gulistan State University

<https://doi.org/10.5281/zenodo.4753203>

ARTICLE INFO

Received: 1st May 2021

Accepted: 5th May 2021

Online: 10th May 2021

KEY WORDS

new-technological stage social factor, environmental factor, economic factor, aesthetic and other factors.

ABSTRACT

The relevance of the problem of a differentiated approach to the technological preparation of future teachers arises from the need for the preparation of qualitatively new competent specialists who are able to find effective, non-standard solutions in modern conditions of socio-economic changes taking into account the needs of all directions of life of our country's society.

Today, mankind lives in conditions in which the industrial stage of scientific and technological development passes by a "broad", technocratic ideology (in order to achieve the maximum result in any process). The new-technological stage determines the priority over the results of activities, taking into account social, environmental, economic, aesthetic and other factors and influences. Therefore, everyone should take a comprehensive approach to the choice of methods of evaluation and activity of results from the mass of alternative options on the basis of scientific knowledge.

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QITUVCHILARINI TAYYORLASHDA TABAQALASHTIRILGAN TA'LIM TEXNOLOGIK OMILLARI

Fayzullayev Abdumuhammad Yuldosh o'g'li¹, Mansurova Dilfuza Bakirovna²

¹ Guliston davlat universiteti tayanch doktoranti

² Guliston davlat universiteti o'qituvchisi

MAQOLA TARIXI

Qabul qilindi: 1-May 2021

Ma'qullandi: 5-May 2021

Chop etildi: 10-May 2021

KALIT SO'ZLAR

Yangi-texnologik bosqich ijtimoiy omil, ekologik omil, iqtisodiy omil, estetik va boshqa omillar.

ANNOTATSIYA

Bo'lajak o'qituvchilarini texnologik tayyorlashga tabaqalashtirilgan yondashuv muammosining dolzarbligi mamlakatimizning jamiyatimiz hayotining barcha yo'nalishlari ehtiyojlarini inobatga olgan holda ijtimoiy - iqtisodiy o'zgarishlarning zamonaviy sharoitlarida samarali, nostandart yechimlarni topish imkoniyatiga ega bo'lgan sifat jihatidan yangi vakolatli mutaxassislarni tayyorlashga bo'lgan ehtiyojidan kelib chiqadi.

Bugungi kunda insoniyat ilmiy va texnologik taraqqiyotning sanoat bosqichi "keng", texnokratik mafkura (har qanday jarayonda maksimal natijaga erishish uchun) bilan o'tadigan sharoitda yashaydi. Yangi-texnologik bosqich ijtimoiy, ekologik, iqtisodiy, estetik va boshqa omillar va ta'sirlarni hisobga olgan holda faoliyat natijalaridan ustunlikni belgilaydi. Shuning uchun, har bir kishi ilmiy bilimlar asosida muqobil variantlar massasidan natijalarni baholash va faoliyat usullarini tanlashga keng qamrovli yondashishi kerak.

L. Vygotskiy, S. L. Rubinshteyn, A. N. Leontiev, P.Y.Galperin, V. V. Davydov, N. F. Talizina va boshqalar asarlarida ichki psixologik va pedagogik fanda ishlab chiqilgan faoliyat nazariyasi eng rivojlangan va ta'lim jarayonlarini qayta qurish ehtiyojlariga eng mos keladi.

Oliy o'quv yurtining didaktikasi, oliy pedagogik ta'lim psixologiyasi, shaxsni shakllantirish va o'qituvchilarni tayyorlashni takomillashtirish muammolari XI tadqiqotlarida ishlab chiqilgan va taqdim etilgan. Arxangelskiy, Y.K. Babanskiy, N. F. Talizina va boshqalar.

Nishanalievau dissertatsiyasida.N. sovet pedagogik ta'lim tarixida o'qituvchilarini tayyorlash nazariyasi va amaliyoti masalalari oshkor va kelajakda o'qituvchilar professional va pedagogik ta'lim yanada takomillashtirish yo'llarini belgilab.

Ta'lim mazmuni haqida kontseptual qoidalari, o'quv usullari yu. K. Babansky asarlarida ishlab chiqilgan, V Krayevskiy, I. Y. Lerner, Lundeve va boshqalar.

I.Y.Lerner, A. M. Matyushkina, M. I. Maxmutov, M. N. Skatkina va boshqalar, va hatto ilgari - S. L. Rubinshteyn . Oliy maktabda kontekstual ta'lim masalalari AA Verbitsky bag'ishlangan.

Andreeva I. N. boshqa universitet shaharlarida shunga o'xshash ayollar ta'lim muassasalarini ta'qib qilishni boshlagan kurslarning o'quv jarayonining noyob yo'llari aniqlandi. Andreeva I. N. ularning mavjudligi

barcha bosqichlarida Moskva oliy ayol kurslar o'quv va tashkiliy-pedagogik faoliyatini tahlil.

Xalq badiiy hunarmandchiligi asosida o'qituvchilarni mehnat ta'limiga tayyorlashning ilmiy-uslubiy asoslari A.P.Gapbarov tomonidan olib borilgan tadqiqotida ishlab chiqilgan.

Volodarskaya sovet pedagogik ta'lim o'qituvchilari nazariyasi va amaliyotida to'plangan tajribani hisobga olgan holda, mehnat ta'limi o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini takomillashtirishni taklif etadi.

Yuqori mafkuraviy va ma'naviy fazilatlarini tarbiyalash bilan cheklangan birlikda bo'lajak mutaxassislar ko'nikmalarini o'rgatish, aniqlash, shakllantirish va ijodiy individualliklari rivojlantirish ko'maklashish ish FM Parmon bag'ishlangan.

Talabalarning yaxlit texnologik tayyorgarligi, ta'lim fanida mustaqil muammo sifatida, amaliyot o'rganilmagan. Talabalarning texnologik tayyorgarligi mazmunini aniqlash va ularni o'quv va mehnat faoliyati jarayonida amalga oshirish uchun ilmiy asoslangan yondashuvlar mavjud emas. Turli umumta'lim va maxsus fanlarda turli xil texnologik materiallarning mavjudligi va zamonaviy texnologiyalarni yaxlit o'rganish, inson faoliyatini o'zgartirishning umumiy usullarini o'zlashtirish zarurligi o'rtasida ziddiyat mavjud. Bunday faoliyatni muvaffaqiyatli shakllantirish uchun maxsus pedagogik va psixologik sharoitlar zarur. Ular belgilangan maqsadlarga erishish uchun mehnat ob'ektlarini o'zgartirish usullarini

o'zlashtirilishini ta'minlaydigan vazifalar, vazifalar, texnikalar, amaliy ishlar, o'qitish usullari, pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqishni o'z ichiga olishi kerak.

Talabalarning texnologik tayyorgarligi texnologik siklning barcha fanlari bo'yicha, shuningdek, pedagogik va texnologik amaliyotlar jarayonida butun o'quv jarayonida amalga oshiriladi. Pedagogik psixologiyada ta'limning samaradorligi mezonlari muammolari bir qator sohalarda yaxshilab ishlab chiqilgan: aqliy harakatning shakllanish ko'rsatkichlarining keng doirasi taklif qilingan (P. ya.Galperin, N. F. Talizina va boshqalar), nazariy bilimlarni shakllantirish mezonlari (V. V. Davydov va uning maktabi), ilmiy dunyoqarashni shakllantirish mezonlari (N.A. Menchinskaya s), o'quv materialini o'qitish predmeti sifatida o'rganish samaradorligi mezonlari (I. S. Yakimanskaya xodimlar bilan).

Nazariya va amaliyotning chuqur tahlili shuni ko'rsatadiki, yaxshi o'ylangan va rivojlangan ta'lim differentsiatsiyasi tizimi holda ta'limning yuqori sifatiga erishish mumkin emas. Ta'lim farqlash masalalari mahalliy va xorijiy olimlar asarlarida muhokama qilinadi (L. Vygotsky, I.Y.Lerner, V.A. Onishchuk, I. E. Unt, I. D. Butuzov va boshq.).

Ta'limni differentsiatsiya qilish kontseptsiyasi rus inqilobidan oldingi va rus pedagogikasi, xorijiy maktab, olimlar M. A. Melnikov, N. M. Shaxmaev, S. I. Shvartsburg, Epstein va boshqa ko'plab asarlarga asoslangan. Ushbu asarlarda ta'limni demokratlashtirish va insonparvarlashtirishning hal qiluvchi omili, shaxsning ko'p qirrali va uyg'un rivojlanishi uchun zarur shart-sharoit sifatida ajratishning nazariy asoslari bayon etilgan.

Ta'limni farqlash zarurati jamiyatning inson manfaatlarini qondirish vazifasidan kelib chiqadi. Texnologiya o'qituvchilarining

texnologik tayyorgarligiga tabaqalashtirilgan yondashuv ta'lim dasturlarining o'zgaruvchanligi, o'qituvchilar, shu jumladan, o'qituvchilar manfaatlariga qarab ixtisoslashuvni nazarda tutadi; asosiy texnik va texnologik tayyorgarlikning o'zgaruvchanligi bilan. Bu ishda asosiy narsa maktabga aniq e'tibor berishdir. Maktab bugungi kunda XXI asrda yaratadigan, jamiyatda o'z o'rnini belgilab, osnonda ish turini tanlab oladigan yangi shaxsning ijodiy rivojlanish vazifalarini belgilaydi ularning ob'ektiv qobiliyatlari va qobiliyatlarini inobatga olgan holda, bilim va ko'nikmalarga ega.

Texnologiya kelajakdagi o'qituvchilarini texnologik tayyorlashga tabaqalashtirilgan yondoshish muammosi universitetda texnologiya kelajakdagi o'qituvchisi uchun texnologik tayyorgarlikning zarur darajasi va maktabdagi "texnologiya" ta'lim sohasi o'qituvchisiga qo'yiladigan yangi talablar o'rtasidagi ob'ektiv qarama-qarshilikdan kelib chiqadi. Texnologiya kelajakdagi o'qituvchilarini texnologik tayyorlashga tabaqalashtirilgan yondashuv samarali bo'ladi:

- kelajakdagi texnologiya va o'qituvchilarining texnologik tayyorgarligining mazmuni talabalarning qiziqishi, ehtiyojlari va imkoniyatlariga mos keladi;

- matolarga ishlov berish texnologiyasi jarayonida bo'lajak texnologiya va tadbirkorlik o'qituvchilarini didaktik vositalar to'plami (texnologik tsikl fanlari bo'yicha dasturlar, o'quv qo'llanmalari, videofilmlar) shaklida tayyorlash bo'yicha didaktik ta'minot yaratildi);

- kelajakdagi texnologiya o'qituvchilarining texnologik tayyorgarligi samaradorligi mezonlari talabalarning tipologik xususiyatlarini hisobga oladi.

Rossiya o'qituvchisi Lysenkova tomonidan ishlab chiqilgan ilg'or o'qitish usuli

quyidagi g'oyalarga asoslangan: ta'lim jarayonida sharh berish, masalan,

- shaxsning yozganlarini tushuntirish;
- talabning fikrini shakllantirishni nazarda tutadigan qo'llab – quvvatlash sxemalaridan foydalanish;
- istiqbolli ta'lim – o'quv dasturidan tashqarida qo'shimcha mashqlarni amalga oshirish;
- murakkab mavzular uch bosqichda ko'rib chiqiladi-oddiydan murakkabgacha.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyasi 80-yillarning oxirlarida mashhurlikka erishdi. Uning mohiyati shundaki, talaba o'qituvchining so'zlarini imon bilan qabul qilmasligi kerak, lekin xat va o'qishdan foydalanib, u o'z fikrlarini ifodalash huquqiga ega. Bunday yondashuv mantiq rivojlanishini rag'batlantiradi. Bugungi kunda ta'limning ko'plab shakllari va usullari mavjud. Shuni ta'kidlash kerakki, xilma-xillikka qaramasdan, ularni faqat o'qituvchi faol bo'lgan passiv, interaktiv, o'quvchilarni jalb qilishni o'z ichiga oladi. Ushbu pedagogik ta'lim vositalari barcha darajalarda qo'llaniladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ладохина, И.Ю. Полимодальное обучение. Диагностический инструментарий для младших школьников - №1 -2011
2. Shodiyev N., Yo'ldoshev K., Shodiyev R. Kurs tinglovchilarini tabaqalashtirilgan ta'limga o'rgatish // "Xalq ta'limi" j., 2012,1-son.
3. Tolipov O'.Q. Ta'limda tabaqalashtirish (xorijiy tajribalar). Qo'llanma. "Maktab va hayot" jurnali 3- soniga ilova. - T.: 2003.
4. Differentsionnaya obucheniye fiziki // Tezisy dokladov vsesoyuznogo soveshaniya semenara (g. Samarkand 27-29 sentyabrya 1990g.). - Samarkand SamDPI, 1990.
5. Qodirov B.R. Tabaqalashtirilgan ta'limda psixologik -pedagogik
6. tashxis. Metodik tavsiyalar. -T., 2005.
7. Мельников М.А. Автор дифференциального обучения в советской школе. - «Советская педагогика», 1962, №9